

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

A magyar kormány válasza a közös protestáns bizotts. „Véleményé”-re.

A »Vasárnap« olvasói még emlékeznek arra, hogy a két prot. egyház közös bizottsága »Vélemény« czimen, egy kérést adott volt be a kormányhoz az 1848. évi XX. tr. cz. végrehajtása tárgyában. A kormány most erre a következő választ adta.

»A tisztelt bizottság által folyó évi április havában az 1848. XX. t.-cz. végrehajtása tárgyában benyújtott emlékiratot a magyar kormány tárgyalás alá vette s arra vonatkozólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter ural egyetértőleg a következőkről van szerencsém a t. bizottságot értesíteni.

A szóban forgó emlékirat az idézett törvény-cikk II. és III-ik §-ával kapcsolatos kérdéseket egymástól elkülönítve tárgyalja.

Ami az emlékirat első részét illeti, az abban felhozott kérdések majdnem kizárólag oly konkrét esetekre vonatkoznak, amelyek alapos vizsgálat tárgyává voltak teendők, mielőtt azokra nézve a kormány állást foglalhatott volna. Ezen vizsgálat folyamatban van és annak befejezte után nem fogok késni a t. Bizottsággal felvenni ezekre vonatkozólag is a tárgyalások fonalát.

Már most kívánom azonban megjegyezni, hogy ami a dolog elvi oldalát illeti, a kormányt is valamint egész működésében, úgy ezen kérdések elbírálásánál is csak azon nagy szempont vezetheti, hogy a törvényesen bevett vallásfelekezetek közötti tökéletes egyenlőség és viszonyosság az egész vonalon érvényesüljön. Természetesen

tekintetbe vételével a törvényes fejlődés és az egyes vallásfelekezetek benső természete által előidézett különös viszonyoknak. Miután pedig e kérdésekben a két magyar protestáns egyház is ugyanezen elvi állásponton áll, nem kétlem, hogy a felhozott konkrét kérdéseket közmegnyugvásra sikerülend megoldanunk s illetőleg megállapítanunk azon irányelveket, amelyek szerint hasonló esetek a jövőben elbírálandók lesznek.

Mig tehát az 1848. XX. t.-cz. 2 §-ának végrehajtásával kapcsolatos kérdésekre nézve az ügy jelen stádiumában csak ezen elvi kijelentéssel nyilatkozhatom: addig konkrét tájékozást kívánok már most nyújtani az iránt, hogy tekintettel az ország pénzügyi helyzetére is, minő mérvben és minő sorrendben véli a kormány az 1848 XX. t.-cz. 3. §. alapján felhozott anyagi igények kielégítését foganatosítani. Szükséges ez azért, hogy a két protestáns felekezet irányadó testülete által mielőbb megalkottathassanak azon rendszabályok, amelyek a kívánt segély igénybevételének és felhasználásának előfeltételét képezik, hogy tehát azok az égető sebek, melyekre a t. Bizottság emlékirata is joggal hivatkozik, mielőbb orvoslást találhassanak.

Ezek között bizonyára az adózási viszonyokban rejlő nagy anomáliák képezik a legégetőbbet. S már most kijelenthetem, hogy a kormány az emlékiratban jelzett módon és arányokban hajlandó e segély kieszközölését kérni a törvényhozástól, illetőleg gondoskodni arról, hogy egy ily tartalmu törvényjavaslat terjesztessék az országgyűlés elé. Hogy azonban ez megtörténhessék, szükséges, hogy az illetékes egyházi testületek megalkossák az e tárgyban szükséges jogszabályokat, valamint kérem kell azt is, hogy a t. Bi-

zottság az idevágó összes adatokat a kormány rendelkezésére bocsátani sziveskedjék, hogy azután a szükséglet mérve pontosan megállapítható és a benyújtandó törvényjavaslat kellő indoklással el látható legyen.

Nem zárkozhatik el a kormány az emlékirat azon követelményétől sem, hogy a lelkészek fizetése újabb javításban részesüljön és készséggel ismeri el, hogy a köztisztviselők illetményeinek újabb rendezése folytán a lelkészi kongruának felemelése vagy korpótlékkal való kiegészítése méltányos és indokolt kivánságának mutatkozik. E kérdés természetesen együtt oldandó meg mindazon bevett vallásfelekezeti lelkészeire nézve, kikre az 1898. évi XIV. t.-cz. hatálya kiterjed s annak gyakorlati megoldása oly óriási teher-többletet von az államkincstárra maga után, miszerint annak foganatosítása előtt meg kell teremtenünk az ügy megoldásának pénzügyi előfeltételeit. Kijelenthetem azonban, hogy a kormány feladatának tekintí, hogy e kérdéssel avval az erős elhatározással foglalkozzék, hogy mentől előbb elhárítsa az ügy útjában álló pénzügyi akadályokat és kész annak megoldását kézbe venni, mihelyt az államháztartás egyensúlyának veszélyeztetése nélkül lehetővé válik.

Ami az emlékiratban felhozott többi pénzügyi természetű kérdéseket illeti a kormány abban a meggyőződésben van, hogy már csak az egyházak autonómiájának szempontjából is, ezeknek külön-külön államsegélylyel való megoldása nem volna czélszerű, hanem akként kívánja az erre szükséges anyagi eszközöket fokozatosan az egyház rendelkezésére bocsátani, hogy az állam pénzügyi helyzete által vont korlátok között évről évre

emelje az egyházak dotációjaképen a költségvetésbe beillesztett tételeket. Ezen felemelt hitelnek mikénti felhasználása felett természetesen az egyház van hivatva saját autonóm hatáskörében határozni s az illetékes egyházi főhatóságok hivatását képezné oly szabályzat megalkotása, melylyel ezen összegnek tényleg a legégetőbb nagy czélok kielégítésére való fordítása biztosíthatnák.

Különös sulylyal bir ezek között a lelkészi nyugdíjintézet kérdése és amennyiben e nézetünk az illetékes egyházi hatóságok véleményével találkoznék: a kérdést a két protestáns egyház országos közalapjának javára felvett költségvetési tétel megfelelő emelése útján akként kellene megoldani, hogy elsősorban a nyugdíjintézet kellő dotációja biztosíthatassék.

Budapest, 1904. okt. 20.

Tisza s. k «

Kálvin János tanítása a szákramentumokról.

A mi a szent vacsorát illeti, leghelyesebben úgy lehetne kiszolgáltani, ha minél gyakrabban s legalább is hetenként egyszer kiosztatnák az egyházban. Kezdődne pedig nyilvános könyörgéssel, azután beszéd tartatnák; akkor a pap az asztalra téve a kenyeret és a bort, eladná az urvacsora szereztetését, azután azon ígéretek sorolná elé, a melyek benne számunkra hagyattak, kizárva egyidejűleg mindazokat, a kik attól az Úr parancsolatából eltúlvannak. Azután imádkoznának, hogy az Úr azon kegyelmével, melylyel nekünk e szent eledelt szerzette, minket is tanítson

akkor sem, ha nem is teljesedik azonnal kérésünk; azért nem szabad elveszteni a reményt, mert netalán csak hitünk szilárdsága van próbára téve. Hanem rendithetetlenül bizva tekintsünk fel ama szeretetben teljes jó Atyánkhoz és hiva, várjuk, mert azt mondta Jézusunk: »Mindazt a mit kérendetek könyörgéseitekben, ha hienditek megnyeritek«. És ismét mondá: . . . kérjete és elveszitek, hogy a ti örömeitek teljes legyen.

Ha szorgalmasan és figyelmesen olvassuk a Bibliát, Jézusnak számtalan sok ilyen biztatását találjuk benne. S vajjon lehet-e kételkedni, az Úr Jézus ígéréteinek teljességében?

Lukács ev. 21. 33. versében bizonyoságot is tesz Jézus: »Az ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképen el nem múlnak.«

Ime, az alábbi eset is bizonyítja, hogy: »Valaki az Úrnak nevét segítségül hívja, megtartatik«.

1901. december 16-án este történt, hogy egy özvegyasszony egyetlen gyermeke hirtelen rosszul lett és gyomorbaiból eredő vérhányással nagy mennyiségű vért vesztett. Természetesen orvosi segítségre és tanácsra volt szükség, a mit a doktor lelkiismeretesen el is végzett és biztatva az aggodó anyát eltávozott.

TÁRCZA.

A hit ereje.

A hit pedig a reménylett dolgok felőli bizonyosság, a nem látottakról való meggyőzetés. (Pál lev. a zsid. XI. 1.)

A ki erős hittel ragaszkodik az Úr Jézus eme biztatásához: »Valamit kérendetek az Atyától az én nevemben, megadja nektek«, az gyakran tapasztalja, hogy: »Az Úr közel van mindenkhez, kik őt tökéletességgel hívják«.

Azért ha valami baj ér, első sorban hozzá forduljunk, mert ha ő nem segít akkor minden erőlködés, minden tudomány minden emberi munka kárba vész.

Isten maga mondta, hogy bizzunk ő benne s az Isten igazmondó és változatlan, azért a mit megígért azt meg is cselekszi.

Az Ő nagy bölcsessége talál módot a segítségre még akkor is, midőn ember már semmi módot nem lát arra.

Imádkozzunk tehát az Úrhoz igaz hittel, s ne csüggedjünk, ne veszítsük el bizalmunkat még

és formáljon annak hittel és hálládatos lélekkel való elfogadására és minthogy magunktól méltók nem vagyunk: kegyelme által tegyen méltókká bennünket e szent vendégségre. Erre pedig vagy zsoltárokat énekelnének, vagy a bibliából olvasnának fel valamit és a hívők illő renddel részelnének a szentséges szent vacsorában, a papok törvén vagy szegvén a kenyeret és adván a poharat. Az úrvacsora után a tiszta hitre és hitvallomásra, a szeretetre és keresztyénekhez méltó életre való buzdítás tartatnék. Legvégül hálákat adnának és Istennek dicséretet énekelnének. A minek végeztével a gyülekezet elbocsáttatnék békeségben. Hogy a kezükbe kapják-e a hívők, vagy ne, egymásközt ők oszszák-e el, vagy mindenik, a mi neki adatott, azt egye; a poharat az illető visszaadja-e a diakonus kezébe vagy a szomszédjának nyujtsa; hogy a kenyér kovászos legyen-e, vagy kovásztalan; a bor fehére-e vagy piros: — semmit sem határoz. Ezek közömbös dolgok és az egyház szabad elhatározására vannak bízva; jóllehet bizonyos, hogy az ő egyház gyakorlata az volt, hogy a jegyeket mindenki a kezébe kapta. Krisztus is azt mondta: Oszszátok el magatok között¹⁾. Hogy a kenyér Sándor római püspök ideje előtt kovászos és közönséges kenyér volt: a történelem tanítja. Ő volt az első a ki a kovásztalan kenyeret kedvelte, Hogy mi okból: nem látom; hacsak nem azért, hogy ezen új látvánnyal a népnek inkább szeméit ejtse bámulatba, mint lelkét tegye erőssé a vallás által.

Lelkiismeretére kérdek mindenkit, kiben csak egy parányi vallásosság lakozik: nem látják-e világosan, hogy egyfelől mennyivel fényesebben

¹⁾ Luk 22. 17.

Be állt az éj.

A beteg még rosszabbul lett, s újbóli két-három hatalmas roham után megint oly sok vért vesztett, hogy élettelenül esett vissza párnáira.

Édes anyja rémülve látta a veszély nagyságát, a mi még annál borzasztóbb volt, mivel nem volt, a kit orvosért küldjön. Szivszorongva figyelte lélegzetét, a mi perczről-perczre lassabb gyengébb lett; ütőérének verését már nem is érezte.

Kezeit égre emelve, térdre borult, s zokogva kiállt fel:

Jóságos Isten! ki segedelünk vagy minden szükségünkben, oh jer segítségül az Úr Jézus nevében! Ne hagyj meghalni egyetlen gyermekemet, mentsd meg édes jó Istenem, valami csodálatos módon, mert neked semmi sem lehetetlen. Ne késsél, édes Istenem, mert csak Te segíthetsz egyedül!

A Te szent Fiad ígérte, hogy meghallgatod azt, ki az ő nevében esedezik.

Én hiszem Uram, hogy meghalgatsz az Úr Jézus ígéréteért.

És a hitből eredő imádság felszállt az Úrhoz.

Mig leánya vértelen kezét kezébe tartotta, és hitében meg nem rendülve, se nem kételkedve,

tükröződik vissza ebből az Isten dicsősége, másfelől pedig a lelki vigasztalásnak édessége, mennyivel nagyobb mértékben árad ebből a hívőkre, mint azokból a fagyos és színházias haszontalanságokból, a melyek semmi egyébre nem valók, csupán csak arra, hogy a bambán báméskodó nép érzékeit megcsalják?! De ők, ha a babona által megtévelyített és elbolondított népet bármerre vezethetik, ez az a mit így neveznek: a népet a vallás által összetartani. — Hogyha pedig valaki az eféle találmányokat régi eredetükkel akarná védelmezni: magam is jól tudom, hogy a keresztségnél az olajozás és ördögüzés milyen régi gyakorlat és az úrvacsorán az apostoli korszak után mily hamar szennyfolt esett. De épen ebbe áll az emberi önhittség szemérmertlensége, a mely nem tudja megállani, hogy Isten titkaival ne játszódjék és azok fölé ne tolja magát. Mi azonban emlékezünk meg arról, hogy Isten oly nagyra becsüli az ő igéje iránti engedelmességet, hogy abban akarja az ő angyalait is és az egész világot is megítélni velünk²⁾!

Vége

Szenvedőnek.

Ha szivedet valami bántja
S reád borul a kétségek árja,
Melyben reményed elmerül:
Tekints csak föl hittel az égre,
Sugár lövell onnan az éjbe
S borult napod mosolygva földérül.

²⁾ I. Korinth 6. 2; Gal. 1. 8.

imádkozott: az alatt az orvos álmából hirtelen felébredt. Valami nyugtalanság vett erőt rajta és sulyos, nagy beteget jutott eszébe, a ki oly sok vért vesztett. A lelkiismeretes jó doktor azonnal elhatározta magában, hogy elmegy s meg nézi azt a nagy beteget, mert netalán rosszabbul lett és elvérzik az éjjel, ha nincs gyorsan orvosi segítség.

A gondolatot tett követte. Gyorsan útnak indult a deczemberi sötét, hideg éjszakában.

Arra nem is gondolt, hogy az elhagyott utcákon, melyek az erdőközelében fekszenek, saját magát teszi ki a veszélynek: a farkasok támadásának.

Nem gondolt semmire, ment bátran, mert Isten vele volt, mert Isten vezette: »hogy szegyet ne valljanak a kik hozzá esedeznek; s hogy beteljék az Úr Jézus ígéréte: »Kérjete az én nevemben s megadatik nektek«.

Mire a hajnal szárnyait kibontotta, a nagy beteg már könnyebben érezte magát. Édes anyjával együtt mondotta el a reggeli imádságot. Hálát adott a jó Istennek, hogy új reggelt, s ezzel egy új életet nyitott fel előtte.

A kik az Úrban biznak, azok meg nem szegyenülnek!

Csiszár Mariska.

Szenvedőnek nincsen barátja,
Csak Isten az, ki őt meglátja
S ki keresi, nem hagyja el . . .
Bármilyen zord a tél uralma,
Bilincsét széttöri, szakgatja,
Szeretetés tavasznapja kel . . .

Balázs József.

Isten ígéje.

A nagy nyomoruság.

Jelenések 7. 14.

»Ezek azok, a kik jöttek a nagy nyomoruságból«. Az Isten ítélő széke előtt állanak ők s várják a földi élet nagy szomorúsága után a megváltást. Mert a nagy nyomoruság alatt az egész földi életet kell érteni.

E világi létezésünk ellenkezője annak, a mit örömnék s boldogságnak neveznek. Mindenütt a halál jelei vesznek körül. Mindenütt halljuk e rettenetes féregnek örlését. A legtisztább napfényvel telt levegő is milliók panaszos sohajtságával van tele. A kinek szeme van, nem kell meszsze mennie, hogy könnyeket láthasson. Nézzünk csak körül nyílt tekintettel e világon; mindenütt a szép remények légvárainak omladékain járkálunk; minkenütt csak nehéz, vérző, és ösztetepett sziveket találunk. Hátha még azt a gonosz-ságot is vesszük, a melylyel az emberek egymást illetik! Mintha nem volna elég az a gyász és fájdalom, a mit a halál hoz a világra. Az emberek még egymást is tépik, marják.

Ha majd az örök élet dicsőségébe kerülünk, milyen szemmel nézzük majd ezt a földi nagy nyomoruságot? Valóban a jelenések írója semmit sem tulzolt, a mikor az örök üdvösségnek s megdicsőülésnek szemüvegén keresztül nagy nyomoruságnak nézi e földi életet a világnak minden öröme és élvezete mellett is.

Mi itt e földön nehéz lánczok között nyögünk s a mi napunk ragyogása elhomályosodik. Nagy a mi nyomoruságunk minden képpen. A világ gyermekei nem ismerik azokat, vagy ha ismerik is, elsikkasztják azokat, hogy fel ne tűnjenek. A legjobb esetben pedig napi rendre térnek felette vagy elsiklanak észrevétlenül mellette. De azok, a kik a hit által Isten gyermekei lettek, jól látják ezt a nagy nyomoruságot. A legnagyobb nyomoruság az, mert a benső embernek mélységéből ered s egészen addig tart, a míg az örök élet kapuja meg nem nyílik előttünk. Ez a nagy nyomoruság nem egyéb mint a test és léleknek folyton megnyuló harcza. Az a fájdalmas ellentét ez, a mely abból keletkezik, ha látjuk mik vagyunk és mivé kellene lennünk. Ezt a fájdalmas tudatot hüen rajzolja Pál apostal a romai levélben. Akaratom vagyon a jóra, de hogy azt elvégezzem, nem tehetem.« (Rom 7. 18.)

A test és léleknek ez a folytonos harcza nem szűnik meg soha itt e földön, de mégis vannak az erkölcsi élet terén egyes diadalok, a

melyek a szellem győzelméről tanakodnak már itt e földön is.

Egyszer egy rendkívül boldog fiatal menyasszony a következő vallomást írta naplójába: Most kezdek csak élni. Ugy tetszik nekem, mintha eddig meg lettem volna halva. Ezelőtt szeretet nélkül rideg emberek közt éltem. Senkise értett meg közöttük. De mióta egy forrón szeretett férj oldala mellett vagyok, egészen új életre ébredtem fel.

Hát ez nem a léleknek győzelme? Nem a szeretet diadala ez? Ha már földi boldogság, a mi mégis csak tökéletlen és befejezetlen, ily győzelmet arat a szeretet fegyverével, milyen lesz az az öröm ott fenn a menyekben, a honnan még a legnagyobb földi boldogság is csak nagy nyomoruságnak látszik. Mily tökéletes, mily befejezett lesz ott a mi boldogságunk!

Valóban csodálatos erő az emberi természetben az az erő, hogy az ember a nagy nyomoruság dacára is képes a reménységre. Ez az erő, ha egy időre elnyomatik is a szenvedések viharában, mindig új életre ébred. Ez tartja fenn az emberben az életet. Nélküle elvesznénk. És minél több a remény, annál nagyobb a hit is.

Azt a fogolyt, a ki rablánczok közt szám-lálja a szabadulás napjait, ez a remény tartja életben. A bujdosónak, a vándornak az ad új életkedvet, ha közel látja vándorlásának célját. A mikor a kedves szülőföldnek toronygombját látja, új reménység, új erő szállja meg a vándort. Közel van a cél, a mit elérni ohajt s ez a tudat megkétszerezi erejét.

A megkínzott ember, a ki az élet hajtóvadászatában elcsüggedve veszti el erejét, új reménységet nyer, ha feje felett a nyomoruság felhői ketté válnak s megjelenik a győzelmes napfény. Lehangzik hozzá a mennyei szózat: Ember! Küzdve bizzál! Isten előtt semmi sem lehetetlen. Ő megoldhatja a nyomoruságnak kötelekeit s te szabadon haladhatsz a boldogság hajlékába.

Oh hallgassátok a szabadulás tiszta harangcsengését! Hallgassátok ezt az édes hangot a menyei seregek ajkiról; »Még van egy csendes hajlék Isten népe számára«. És ha huzódik a megváltás ideje, ha az emberi türelem nehéz próbára tétetik, egyszer mégis üt a szabadulás órája, a mikor a hitnek koronáját feltehetitek a boldogok hazájában, a hol nincs sohajtság, nincs fájdalom, a hol nincs keserű csalódás, nincs szívet tépő szomorúság.

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1904. nov. 10. —

Országgyűlés. Nov. hó 3-án a Rába szabályozásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Taltján földmívelésügyi miniszter mondott nagyobb beszédet a javaslat védelmére. Azután Kossuth Ferencz az orosz-japán háboru ügyében intézett kérdést a miniszterelnökhöz. Tisza

miniszterelnök azt feleli, hogy a béke érdekében nem tehetnek lépést, mert egyik harczoló fél sem kívánja. *Lengyel Zoltán* személyes kérdésben emel szót és elítéli a *Kossuth* pártot, mert az nem fejt ki elég erőt a nemzeti küzdelemben. *Kossuth* kijelenti, hogy *Lengyel Zoltán* és lapja nem képviselik a függetlenségi pártot. *Nov. 4-én* *Tisza* miniszterelnök megindokolja javaslatát, melyet a hárszabály módosítása tárgyában tett. A szólás szabadságot nem akarja korlátozni, de a parlament méltóságát nem szabad lejártni. Olyan hárszabály kell, hogy 15—20 ember ne gátolhassa meg a többséget munkájában. *Kossuth* *Ferencz* tiltakozik a módosítás ellen, mert sokszor éppen a nemzet jogait kell megvédeni. Név-szerinti szavazzással a Ház kimondja, hogy *Tisza* indítványát napi rendre tüzik. A kormány többsége a szavazásnál: 112. *Nov. 5-ikén* elfogadták a *Rábaszabályozásról* szóló javaslatot. *Kossuth* *Ferencz* a *Tisza* indítványának tárgyalása során bejelenti, hogy az ellenzék teljes erővel fog az ellen küzdeni. Határozati javaslatot is nyújt be, melyben arra kéri a Házat, hogy ne küldjön ki bizottságot, hanem utasítsa a kormányt hogy a választási törvény módosítására nézve terjesszen be javaslatot. *Tisza* kéri az ellenzékét, hogy ne zárkózzék el ridegen a módosítás elül, hanem a bizottságba küldjön tagokat. A módosítás az ország érdekében történik. *Nov. 7-ikén* a *Tisza* javaslata ellen *Rakovszky* és *Günther* *Antal* beszéltek. *Tisza* nyomban válaszolt és ezt mondotta, hogy a módosításból kabinetkérdést csinál. Ha a szükség úgy hozza magával, a képviselőházat is feloszlatja és új választásokat fog csinálni. *Nov. 8-án, 9-én* a vita tovább folyt.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. Mukden körül ismét megkezdődtek a szárazföldi ütközetek. Az a hír jó, hogy a japánok újra győztek, de részletes még ismeretlenek.

Port-Artur már csakugyan a végét járja. A japánok a külső erődöket mind elfoglalták, és maga a város is tüztengerben van. Állítólag *Stössel* tábornok is megsebesült.

A francia kamarában is nagy verekedés volt a múlt héten. Egyik képviselő meginterpellálta a hadügyminisztert, a francia hadseregben

uralkodó kémkedési rendszer miatt. Egy más képviselő pedig az ülés végén felpofozta a hadügyminisztert.

Insbruckban, az egyetem megnyitása alkalmával véres összeütközés volt az olasz és a német diákok között. Többen megsebesültek. Egy meg is halt. Az olasz lakosság ablakait is mind be verték. A katonaságnak kellett közbelépni, hogy a rendet helyre állítsa.

A világ egyik legvéresebb csatáját 1812-ben Moszkvánál vívták, midőn 130 ezer francia katonára közül harmincezer pusztult el, az oroszok pedig 140 ezerből hatvanezer embert vesztek.

Oroszországban jelenleg 66,780 görög óhitű templom van. A múlt (1903) évben 633 új templom épült. A szerzetesek számát 16,658-ra teszik, apácza pedig 36,146 van. Egyházi adó fejében a lakosság a múlt évben 140 millió koronát fizetett. A különféle rangú lelkészek száma 170 ezer.

Ezek közt 2050 püspök és 58,156 diakonus van.

A dél-oroszországi orthodox zsidó vallású nő katonára a táborba vonulás előtt köteles felelőségétől föltételesen elválni, hogy azon esetre, ha a harctérről többé vissza nem jönne, a nő ismét akadálytalanul férjhez mehessen. A távol levő katonákat a kerületi rabbi tartja számban, ki aztán az özvegygé lett nőt férje haláláról értesítve, egyúttal a végleges válást is kimondja.

Gazdag stóla. *Maloney Márton* amerikai milliomos *Satolli* bibornoknak, ki leányát megeskette, tiszteletdíj fejében 480 ezer koronát adott át.

TOGÓ, JAPÁN TENGERNAGY.

Egyházi élet.

Zsinatunk november 10-ikén a következőleg fog megnyitni: $\frac{1}{2}$ 10 órakor bevonulás a budapesti kálvin-téri templomba. Imádkozik: *Kun Bertalan*; predikál: *Antal Gábor*. Isteni tisztelet végzetével ott a templomban a zsinati első ülést megnyitja a körelnök s beszedi a megbízó levelet, megállapítja a következő gyűlés idejét és helyét. A megnyitásra a lelkész zsinati tagok törvény szerinti ruhában s paláttal jelennek meg, a világiak pedig diszmagyarban.

Értekezleti közgyűlés. Az udvarhelyi egyházmegye három értekezleti fiókkörre oszlik, u. m. *Székelyudvarhely* városi, *udvarhely vidéki* és *kereszturi* fiókkörökre. Ezek közül, az udvarhely-vidéki fiókkör nov. hó 3-án tartotta meg évi

közgyűlését Mátisfalván. Istentiszteletet megelőzőleg választmányi ülés volt, melyen javaslatba hozatott, hogy a téli egyházi estélyeket a közel fekvő egyházközségek lelkészei és tanítói egymás segítségével végezzék, hogy annál érdekesebbek legyenek. Az istentiszteleten *Biró Áron*, felsőboldogfalvi lelkész, egyházi elnök mondott a lelkeket égbe emelő, magasztos imát. Utánna *Lőrincz Áron*, farczádi ifju pap tartott a Gal. V. 13. verse alapján egy alaposan kidolgozott, és szonokilag is szépen előadott beszédet. Beszéde a hitszabadságról és a szeretetbeli szolgaságról szólt, s egészen a reformáció emlékezetére volt alkalmazva.

A közgyűlést *Biró Áron* egyházi elnök nyitotta meg, visszapillantva beszédében a reformáció nagy jelentőségére és fejtegetve értekezletünk feladatát. Erre *Veres Ferencz*, bögözi állami tanító és ref. énekvezér, mint világi titkár számolt be a kör működéséről. Mindenik egyházközség buzgokodott a hit erősítésén ujságok járatásával, estélyek tartásával és dalkarok szervezésével. Jól esett hallanunk, hogy a községi és állami tanítók miként buzgokodnak a dalkarok vezetésében. *Mester János* helybeli pap, a mátisfalvi egyház történetét olvasta fel. Érdekes, hü képét tárta föl annak a küzdelemnek, áldozatkészségnek, melyet a kicsiny egyház kifejtett, hogy önálló lehessen és magát fentarthassa. El kellett csudálkoznunk, hogy a hol a hivek annyira ragaszkodnak az egyházhoz — mint ottan is — milyen kevesen jelentek meg ezen ünnepélyes alkalomból a templomban. Ezután *Szabó Árpád* székelyudvarhelyi ref. koll. tanár tartott egy tanulságos felolvasást »A vallás és erkölcs szerepe az emberi életben« — czimen. Megkapóan mutatja fel, hogy az egyes emberek, és az államok életében milyen fontos tényező a vallás és erkölcs. E nélkül sem az egyes ember sem a népek nem boldogulhatnak. Egy pár kisebb beügy elintézése után a gyűlés véget ért.

Templom előtt *Biró Áron* egyh. elnök szólt a néphez, és kiosztattak a vallásos iratok. Barátságos ebéd a lelkész asztalánál volt, hol még sok üdvös dolog tárgyaltatott meg.

Hosszufalusi egyházunkba nov. hó 6-án köszöntött be az új lelkész, tiszteletes *Demés Péter* atyánkfia. A beköszöntő — mint onnan írják — igen szép ünnepély keretében folyt le. Hivei eleibe mentek a brassói pályaudvarig, és onnan a *Henter Gábor* ny. főszolgabíró négyes fogatán vitték új szállására, kísérve hosszú kocsisor által. A pályaudvaron *Henter Gábor* ny. főszolgabíró, a papi háznál *Zsigmond Gáspár* áll. tanító üdvözölte az új lelkészt. Mindkét beszédre meghatottan válaszolt az új lelkész. A beiktatást *Kovács Árpád* nagy-borosnyói ref. pap végezte. Utánna az új lelkész lépett a szószekekre és evangéliumi hittől áthatott, szép ima és beszéddel foglalta el állomását. Beszéde, egyénisége egészen megnyerte új hiveit. Istentisztelet után a szokásos átadás következett. Aztán közebed volt; és úgy az istentiszteleten, mint itt a körlelkészség minden községe képviselve volt. Számos fel-

köszöntőt mondtak a kedélyes ebéden. Felköszöntötték püspökünket, dr. *Bartók Györgyöt*, kit erről sürgőnyileg is tudattak; az új lelkészt, az eltávozott lelkészt; az egyházközség buzgó tagjait. Jelen volt *Kis Árpád* evang. lelkész is és testvéri jobbot nyújtott a ref. lelkésznek. Adja Isten, hogy ez a szép kezdet végig megmaradjon, és meghozza az egyházi, nemzeti életben is nemes gyümölcseit.

Nyilvános köszönet 1904. október 30-ika örökre emlékezetes leendő a torda-szentlászlói ev. ref. egyház életében. Ugyanis Torda-Szentlászló volt urbéres községe, mely csak pár évvel ezelőtt adott nyolczszáz koronát, szent vallásához való ragaszkodása látható jele képen, ismét meghordta áldozatát, a mennyiben f. évi október 30-án tartott gyűlésében 7 hold. 994 □ öl részint szántó, részint legelő területet adományozott egyházunknak. Az egyszerű földmivelő nép e nemes cselekedete nem szorul dicséretre; de jól esik azt elismernünk, látva a tettekben is nyilvánuló élő hitet. Kedves kötelességet teljesítsünk, midőn a volt urbéres községnek ezen, mintegy 1000 kor. (egyezer kor.) értéket képviselő adományáért nyilvánosan is köszönetet mondhatunk. Torda-Szentlászló, 1904. nov. 1. Tamóthy ev. ref. pap, Mátyás István d. curator.

A parokhiáról.

IV. A nyugalmazott pap.

Nagy zugás, veszekedés között folyt le a nyirdombi egyház közgyűlése. Mindenkinek lett volna valami mondani valója, de a nagy zajban nem lehetett megérteni. Hiába csillapította a galamb ősz tiszteletes ur az atyafiakat. Rá se hallgattak. A tanító ur is kérte, hogy legyenek méltányosak, ne lármázzanak, ne zugolódjanak. Annyit ért az ő beszéde is, mint a falra hányt borsó.

De, mért zugnak, miért oly lármások ezek, a különben békés természetű emberek? A nagy zajból a következő szavakat lehet kivenni:

— Mondjon már le. Ugy se tud szolgálni!

— Igen, de nem adunk semmit. Érje be azzal a mit eddigadtunk.

— Mért nem takarította meg a fizetését. Most lenne miből éljen.

— Hát az új pap hol lakják.

Ebből a beszédből, ugy-e édes atyámfia, nem sokat értesz. De, röktön megérted minden egyes szó jelentőségét, ha megmondom, hogy itt a nyirdombi öreg pap nyugalomba vonulásáról van szó. Most éppen ötvenegy esztendeje, hogy Magyar János tiszteletes uram Nyirdombján hirdeti az isten igéjét. Hirdetné most is, mert a lelke ép, tiszta. De a szemei meggyengültek. Lábai megtagadták a szolgálatot. Néha, néha erős köhögés fogja el, mikor nem képes beszélni. A hivek már megunták a tehetetlen vén embert. Új, fiatal pap kellene nekik. Új pap illik az új parokhiához és a kijavított új templomhoz. Mondjon le!

Szegény református pap! Ez a te sorsod. Szolgálsz egy félszázadon keresztül becsületesen, hiven: akkor meg kidobnának házadból, mint egy idegent. Nyomorúság és küzdés a te egész életed. Hiszen a fizetésed alig ment fel eddig 400—500 forintra. Annak is java részét magadnak kellett fáradságos munkával, szántással, vetéssel megszerezni. Ebből a kicsiny jövedelemből kellett élned, ruházkodnod; gyermekeidet taníttatnod. Ám, azért helyt állottál a szószéken, az iskolában; bölcsőnél és koporsónál, s mindenütt, hol az élet megkívánta.

Most ugyan az állam jóvoltából fizetésed megüti a 800 forintot: de azért mostohája vagy az életnek, mert öreg korodban is huznod kell az igát. Mai nap, nincs az a hivatalnok, a kinek nyugdíja ne volna, de *a református papságnak nincs*. Az állam minden alkalmazottjáról gondoskodott: de a református papság ma is mostohája hazának. Hejh, pedig volt idő, midőn ez a sokszor lenézett, szegény papság volt egyedüli bástyája a magyar nemzetnek. Ez védte templomaiban nyelvünket; hitében ez oltalmazta szabadságunkat: a magyar nyelvet, a magyar szabadságot. Mégis ennek a papságnak szolgálnia kell ötven, hatvan esztendeig, szolgálnia kell, míg szive utolsó dobban, mert nincs nyugdíja.

Az az, hogy van; de ez is rosszabb a semminél. A törvény azt mondja: *a pap félfizetéssel és rendes szállással nyugalmaztatik.* (Utasítás, 176. §. d.) No, lám, ha nyugalomba megy, utódjának szájából veszi ki a kenyeret. Egyházát nyomoritja meg, mert annak az új pap számára lakást kell fogadni.

E miatt zugnak a nyirdombi atyafiak is. Küldenék is az öreg tiszteletes uramat nyugalomba: de akkor róvatalt kell, hogy magukra kivessenek. Marasztanák: de akkor az isten szolgálat meggyengén, az egyház ügyei vallanak kárt.

Hát csak ne zugolódjatok atyámfiak; jusson eszetekbe, hogy még ti is lehettek öregek. Meg erősödik tán egyszer ez a magyar kálvinista egyház is és leveszi a ti vállaitokról ezt a nagy terhet: az öreg papokat. Vajha, a *ti hitetek lenne az erő forrás: akkor lenne igazán erős az egyház, és független a haza!*

Paulus.

Könyves ház.

Kertész Albert, székelyudvarhelyi községi iskolai okl. tanító, kinek lapunkban is, megkapó, szép versei jelentek meg, előfizetési felhívást bocsát ki a következő műveire:

1. »Költemények«, egy kötetben.
2. »Gondolatok a családi nevelésről«, egy kötetben.
3. »Lili és Lola elbeszélések«, egy kötetben.
4. »A comtesse virága« regény, egy kötetben.

Majdnem egy negyed évszázad óta foglalkozott — úgy mond a felhívásban — az irogatással. Lelkének őszinte álmait, szívének érzelmei

nem engedték széteszlani: irt verset és prózát, úgy a mint egy benső kényszer hatalma erre vagy arra kényszerítette. Munkálkodásának ezen majdnem 25 évi eredményét adja ki most. A 10—14 nyomtatott ivre terjedő kötetek előfizetési ára fűzött példányonként 2 korona. Az előfizetési pénzeket 1905. január közepéig kéri a fenti címre beküldeni. A megrendelt példányokat abból, amelyik könyv kiadható lesz, február folyamán bérmentve fogja megküldeni, amelyik pedig kiadható nem lesz, annak előfizetési pénzeit visszaküldi, vagy akik belegyeznek a kiadásra szánt mű előfizetői közé sorolja. Magunk is szívesen ajánljuk az olvasni szerető emberek figyelmébe a fenti munkákat; bizonyára sok hasznos és kellemes dolgot fognak bennük találni.

Mai képünkhöz.

Togó tengernagyot, a japán hajóhad főparancsnokát mutatjuk be lapunk olvasóinak. Még emlékezhetnek olvasóink arra nagy tengeri győzelmekre, melyeket a japánok nyertek a muszkák felett. Egyik ilyen nagy tengeri ütközetben vesztette életét *Makarov* muszka tengernagy is. A balti tengeri muszka hajóraj, mely 40 hajóval a mult napokban indult el Port-Artur és Wladivosztok felszabadítására: szemben találja magát a hős *Togó*val. Roszdesztvenszky-nek tehát nehéz napjai lesznek a sárga tengeren.

Vegyes hírek.

A képviselők fizetése. A magyar képviselőház 453 tagból áll. Egy követ évenként 4800 korona »tiszteletdíjat« és 1600 korona lakáspénzt kap. Az egész társaság tehát minden esztendőben 2.867,200 koronát vesz igénybe, föltéve természetesen, hogy a létszám kivan. Három horvát főrediházi tag szintén a képviselőháztól kapja a fizetését és lakpénzét s ez a három méltóságos ur 19,200 koronába kerül. A házelnök illetménye összesen 28,000 korona; ebből 24,000 korona fizetés, 4000 korona pedig lakáspénz. Most már az alelnököt is honorálják és mindkettő 12,000 koronát kap fejenként. A Ház jegyzői a képviselői fizetésen kívül, évenként 2400 koronához jutnak és ilyen összeg jár ki a háznagynak is. Jegyző egyébként kilencz van.

Az állami tisztviselők adósságát a pénzügyminiszter úgy akarja rendezni, hogy 15—20 éves törlesztéses kölcsönt nyujt számukra.

Szerencsétlenül járt vasutas. Kecskeméten, nov. 5.-én este 7 órakor Paál Lajos forgalmi tisztet a berobogó vonat elgázolta és fejét leszakította. A szerencsétlenül járt vasutast most két hete helyezték át Kecskemétre.

Vén lányok nyugdíja. A legújabb és legérdekesebb egyesület felállításán most buzgolkodnak Debreczenben és az eszmét tetszetős voltánál fogva, alighanem utánozni fogják másutt is. Ez

az egyesület különben olyan biztosító intézet féle akar lenni, amely a vén lányokat veszi gondosága alá. Az egyesületbe minden hat évet betöltött leányt lehet majd beiratni, a ki mindaddig, míg férjhez nem megy, szülői, vagy gyámjai révén tagsági illetéket köteles fizetni. Ha férjhez megy nem kap az egyesülettől semmit, de ha 24 éves koráig nem megy férjhez, havonként egészen, esetleg férjhez menetelig vagy haláláig rendes havi illetéket, nyudijat kap. A vén leányoknak tehát egy szebb jövőt ígér az egyesület. Ha nem kapnak szerető férjet, aki egész életükön gondoskodik róluk, kapnak helyette valami kis segítséget. Ez is jobb a semminél. De, azért, jobb lesz, ha férjhez mennek.

Halált okozó fogfájás. Tarr Ernő aradi honvédfőhadnagy a mult napokban megfájult egy foga. Röktön kihuzatta. Aztán fájni kezdett egy más foga is. Azt is kihuzatta volna, de nem lehetett, mert az orczája megdagadt. Hogy a fájdalmat csillapítsa valami hideg vasat tett a togára, s azzal megpiszkálta a daganatot is. Ettől vérmergezést kapott és óriási kinok között meghalt. Az utolsó perczig eszméleténél volt.

Gyilkossági kísérlet. Krauser Izidor budapesti háztulajdonos ellen a házmestere gyilkossági merényletet követett el. Kétszer rálőtt; s a második lövés majdnem halálos kimenetelű volt. Krauser fia Székelyudvarhelyen tanul és az ujságokból értesült az apja elleni merényletről de előbb az a hír jött, hogy meg is halt, mire röktön haza utazott. A házmester állítólag azért követte el a merényletet, mert a felszedett pénzekkel nem tudott el számolni.

Tordán, Káptalan József volt városi rendőr a mult héten meggyilkolta három gyermekét, s aztán magát is föbe lőtte. Először Anna nevű 18 éves leányát; azután a zajra ébredő 14 éves Miklós és 7 éves Károly nevű fiát lőtte fejbe. Mikor készen volt véres munkájával, maga ellen fordította a gyilkos fegyvert és kétszer maga ellen irányzott lövéssel vetett véget saját életének is. Káptalan József és két kisebb gyermeke azonnal meghaltak a lövés után. A leány egy pár percig élt. Azután ő is meghalt. Felesége a nyáron szintén öngyilkos lett. Mint írja hátrahagyott levelében, a nyomor miatt követte el e borzasztó tettet. Ide vezet az élet, hit nélkül.

Borzalmas halál. Csanádpalotán borzalmas módon halt meg Nagy István gazda. A szármalmas végű ember sokat ivott és részegen térve házába, a faskamarába botorkált és ott elaludt a földön. A nyitvafelejtett ajtón bement a hizósertés és a mély kábultságában alvó ember fejét összerágta. Megette a füleit, az orrát. Átharapta a gégejét. Nagy Istvánt reggel holtan találták meg, borzalmasan összeroncsolt testtel a kamarában. Ennél borzalmasabban és drágábban aligha fizette meg valaki a pálinka árát!

Debreczenben a napokban akasztották fel Krisztay Troján közkatonát, a ki 1901. nyarán a gyakorlaton meglőtt volt egy közhuszárt. A katonai törvényszék halálra ítélte, de a király kétévi

várfogságra változtatta. A hogy kitelt, a két év és szabad lett, ismét lelőtte az örvezetőjét. Most már nem volt kegyelem. Bali uram kezeibe került. Mikor megláta a hóhért így szólott:

— Mégegyszer pardont kérek, Hern Major. Már késő. A pardon Istennél van.

Harcz a rabló cigányokkal. Mult szombaton Zajzon községből arról értesítették a brassói rendőrséget, hogy egy csoport vándorcigány Tatrangon pénzt rabolt, Zajzonban pedig ellopta a bírónak két lovát és még más két lovat és hogy a cigányok Brassó felé vették útjokat. A rendőrség azonnal megtette a kellő intézkedéseket és néhány lovasrendőrt el is indított a cigányok kézrekerítésére. A rendőrök a Tömös-hidnál rábukkantak az egész bandára, a mely körülbelül 30—40 tagból állhatott. A cigányok hatalmas puskatüzzel fogadták a rendőröket, a kik hasonló képpen több lövést tettek a cigányokra. A heves küzdelem azonban nem tartott sokáig, mert a 30—40 cigánynak csak néhány puskája volt és midőn azokat elsütötték és látták, hogy a rendőrök nem futamodnak meg, akkor ők eredtek futásnak. A lovasrendőrök alig néhányat tudtak közülök elcsipni. A lopott lovak azonban megkerültek és a rablott 70 korona összegből is megtaláltak az elfogott cigányoknál néhány koronát, a többit a menekülők magukkal vitték. Az elcsipett cigányokat átadták a bíróságnak.

Az öreg honvédek nyugdíja. Az öreg negyvennyolczas honvédek sorsán iparkodik lehetőleg segíteni a kormány. Ujesztendőtől kezdve fölemelik valamivel az öreg honvédek nyugdíját. A közvitézék nyugdíja eddig hat korona volt havonként, ezentul nyolcz korona lesz. az altiszteké nyolcz korona volt, ezentul tiz korona lesz. A tisztek nyugdíját is iparkodnak a lehetőségig emelni, de ez iránt még nem történt megállapodás. Egy cseppet sem erőltette meg magát az állam!

Szerkesztő postája.

K Hosszúfalva. Mai számunk hozza. Köszönjük.

E. L. Mákó. A jövő számban adni fogjuk. Ezt köszönjük, de a többiekre is számot tartunk.

Cs. M. Zerneszt. Gyöngéd figyelme nagyon meglepett. Az a kedves kis emlék, melyet a századik vezércikk megjelenése alkalmából küldött: legbecsesebb jutalma eddigi munkálkodásunknak; de egyszersmint buzdítás is, hogy a megkezdett úton tovább haladjunk. A jutalmat megköszönjük, s a buzdító jelre figyelni fogunk.

D. M. Gagánváralja. Kaptuk és kérjük, hogy csak küldje a hátra levő részt, mert közlését azonnal megkezdjük. Köszönjük.

D. J. Bölkény. Nem feledkeztünk meg a küldeményről, csak előbb a régebben bejött dolgokat kellett közölnünk.

Rügy. Csupán az »Egy levél« van itt, mely közlésre várt volna. Ezt azonban, kiyánsága szerint, félre tettük.

